

teološke. Tako ovo djelo dobiva dodatnu vrijednost upravo po svom interdisciplinarnom karakteru.

Članci, kako predavanja pisana znanstvenom metodologijom, tako i nagovori i propovijedi, pisani su jednostavnim i jasnim stilom, ne gubeći pritom na dubini, te mogu biti korisni širokom krugu čitatelja. Jednostavno rečeno, radovi su čitki i pitki, razumljivi, što ne smatram nedostatkom znanstvenosti i dubine, kako se ponekad misli, već upravo veličinom i odlikom ovih radova, koji pritom ništa ne gube na svom značaju.

Imajući u vidu da su autori mladi postdiplomci, kojima je ovo, barem većini, prvi objavljeni znanstveni rad, smatram da i urednik i sami autori mogu biti zadovoljni zbog pokazane stručnosti i sposobnosti da se određena tema znanstveno i koherentno obradi: kontekstualizira, analizira i aktualizira.

Ovo djelo svakako predstavlja, kako svojim formatom i kvantitetom, tako i svojom kvalitetom, hvalevrijedan te, jer je zapisan, trajan hrvatski doprinos obilježavanju godine velikana kršćanstva sv. Pavla, i može biti na ponos Zavodu sv. Jeronima i njegovim autorima, na ponos glavnom inicijatoru i motoru pokretaču don Željku Majiću, rektoru Juri Bogdanu, kao i cijeloj hrvatskoj rimskoj zajednici.

Davor Vuković

P. Vučemilo i N. Radinović (ur.), *Stoljetna baština: Zbornik radova Simpozija... u prigodi stote obljetnice dolaska Školskih sestara franjevnika iz Maribora u Split*, (Biblioteka Crkve u svijetu, 44, Split, CUS; Školske sestre franjevnika Krista Kralja Provincije Presvetog Srca Isusova, 2009), 525 str., 24x17 cm.

Godine 1904. Split nije imao ni 21 tisuću stanovnika. Tadašnji splitski biskup F. F. Nakić nije ipak smatrao sjedište svoje biskupije beznačajnim te je nastojao da u gradiću i biskupiji među

mladima zažive katolički pokreti, dobrotvorna društva, karitativne i odgojne ustanove... Prvenstveno radi odgoja, smatrao je da bi bilo dobro kada bi se u gradu pod Marjanom nastanila družba sestara koja, prema svojim konstitucijama, ima za svrhu »odgajanje i poučavanje ženske mladeži«. Početkom života i aktivnosti Školskih sestara franjevki u Splitu može se smatrati 15. listopada 1904. Prve dvije sestre u Splitu zvale su se Ladislava Kalinšek i Paskalija Neuwirth, obje iz mariborske zajednice.

Od tada je proteklo više od stotinu godina. Stogodišnjica toga skromnog početka i plodnog nastavka obilježena je simpozijem u Splitu 14. listopada 2004. Dobrohotnog radoznalca, koji je promatrač sa strane, zanima čime su Školske sestre franjevnice, kroz cijelo jedno stoljeće, obilježile Split, južnu Hrvatsku, a time i cijelu Lijepu Našu. Na njegovu radost, nedavno se pojavio veliki zbornik radova s njihova simpozija, pod naslovom *Stoljetna baština*.

Odmah valja istaknuti da svečarski materijal (pozdravi, govori, čestitke, fotografije) zauzima tek četrdesetak stranica (447–510) knjige. Tome valja dodati recital »Život biraj« (J. Čovo, str. 405–445), koji zaslužuje, za neku prigodu, poseban osvrt: književni, povijesni i ekleziološki.

Glavninu ovog zbornika, veoma ugodne opreme, zauzima 20 studija, koje su pripremile najvećim dijelom članice same Družbe. Taj glavni dio, sastavljen od 4 dijela, uokviren je Predgovorom (str. 5–6), Uvodom (str. 7–8) te bogatim Kazalom osobnih imena (str. 511–521) i Kazalom sadržaja (str. 523–525).

Prvi dio zbornika nosi naslov »Školske sestre franjevnice u Splitu, nastanak i razvoj Provincije« (str. 17–106). U pet studijskih priloga (S. Kovačić, V. Kapić, B. Stopar, P. Vučemilo, B. Nazor) čitatelju se nudi »prikaz društvenih i crkvenih prilika u Splitu« (str. 7) u vrijeme ukorjenjivanja Školskih sestara franjevnika na našoj obali Jadrana.

Drugi dio zbornika naslovljen je »Odoj i duhovnost« (str. 107–147). U dvije studije (N. Radinović, K. Bašić) govori se o formiranju duhovnog identiteta članica zajednice.

Treći dio zbornika pod naslovom »Apostolsko djelovanje« (str. 169–367) donosi čak jedanaest studijskih priloga (M. Čotić, S. Jenjić, M. Tabak, R. Bralo, A. Jurić, J. Lončar, A. Nazlić, B. Nazor, Magd. Višić, Mir. Višić, Lj. Marić). Uočavajući veliki spektar djelovanja sestara, čitatelj zbornika uspijeva naslutiti kakvu je intuiciju morao imati biskup Nakić prije stotinu godina. Školske sestre su djelovale i djeluju s mladima, nemoćnima, bolesnima, sa siromašnima, u pastoralu itd., u domovini i inozemstvu.

Četvrti dio zbornika nosi naslov »Identitet i obljetnica« (str. 369–403), s dva studijska priloga (R. Anić, A. Vučković). Stota obljetnica je trenutak slavlja, ali je još važnija kao prigoda za kritički osvrt o biti zajednice, o vjernosti (ili nevjernosti) vlastitoj karizmi, a time i o samom identitetu zajednice, u stalno novim okolnostima.

Prema suvremenoj lingvističkoj semantici, izraz »kritika« odnosi se na razlikovanje i razlučivanje, na principijelno prosuđivanje, na vrijednosni sud o nečemu... Zbornik *Stoljetna baština*, s toga gledišta, nije knjiga o samodopadnosti. Normalno je da se u njoj nalazi mnogo ponosa, ali nipošto joj ne manjka konstruktivna kritika, ustvari autokritika, koja je katkad dosta oštra.

Autokritičnosti ne nedostaje čak ni u svečarskim pozdravima i govorima. Vrhovna predstojnica N. Palac usmjeruje pogled slavljena na realnost njihova početka »drugog stoljeća« (str. 452). Provincijalna predstojnica K. Šimunović ističe da stogodišnja povijest, i zbornik o njoj, trebaju postati poukom »u svijesti (vlastitih) slabosti, a često i nemoći« (str. 456), zajedničkom memorijom »u biblijskom smislu« (str. 5), s ciljem izgradnje »franjevačkog identiteta i poslanja Zajednice« (str. 6).

I jedno je i drugo zapravo potrebno: (auto)kritičnost i ponos, realnost o vlastitim (ne)mogućnostima i hrabra (skoro avanturistička) nada. Za oblikovanje budućnosti, već u sadašnjosti, oboje je važno. Neki je rabin, misleći na događaj Egzodusa, znakovito napisao da proljeće dolazi zbog onih koji vjeruju u njegov dolazak. Biblijski se Egzodus dogodio jer je bilo osoba koje su živjele i djelovale u nadi da će se dogoditi jedan takav spasopovijesni događaj.

Avantura egzodusa dviju sestara iz Maribora u gradić pod Marjanom godine 1904. postala je blagoslovljenom budućnošću o kojoj svjedoči zbornik *Stoljetna baština*. U naše vrijeme novi egzodus, ali sada iz suvremenog Splita, iz današnje Provincije Školskih sestara franjevnika Krista Kralja, u Afriku (Kongo), već naznačuje obrise novoga stoljeća, nove budućnosti.

Pero Vidović